

RENAȘTEREA

„Frații mei, întări-
ți-vă întru Domnul
și întru puterea tă-
riei lui“.

Efeseni 6, 10.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația :
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

CENTRUL de Indrumare Preoțească

In ziua de 29 Iunie c. se vor inaugura la Cluj cursurile Centrului de Indrumare Preoțească în prezența I. P. S. Sale Patriarhului Iustinian și al Dlui Prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor. Nu este exclus ca la această festivitate să nu fie de față și alte înalte personalități din lumea bisericească și civilă.

Cursurile care se inaugurează acum la Cluj sunt ceva nou pentru Biserica noastră. Ele vin ca să umple un gol adânc simțit și de mult reclamat pentru mai buna propășire religioasă-morală și socială a parohiilor noastre. Căci ori câtă strădanie ar depune un preot, după ce a părăsit băncile școlii, ne mai venind în contact direct cu personalități culturale, cu biblioteci de specialitate și cu colegi care să-i stimuleze energiile spirituale, încetul cu încetul focul devotamentului său va începe să se răcească până când, absorbit de grijile materiale și gospodărești, va deveni un simplu slujitor care se va mulțumi cu îndeplinirea rituală a îndatoririlor sale. Ori pastorația adevărată nu constă numai în simple forme de cult. Preotul mai întâi de toate este duhovnic, părintele spiritual al credincioșilor săi și n această înaltă ipostază este chemat să fie prezent ori unde interesele sufletești ale parohienilor îl cer; să fie prezent cu ființa sa, dar mai ales să fie prezent cu înțelepciunea și sfatul său plin de tact și calm duhovnicesc spre a putea îndruma pe calea cea bună orice pornire a credincioșilor săi.

Urmarea acestor cursuri la Centrul de Indrumare printru alte înalte obiective și punctul acesta îl urmărește. Venirea lui în contact cu profesorii lui de Teologie de altă dată, sau cu alte înalte personalități din lumea științei și a culturii teologice, după cum venirea lui în contact cu atâția alți colegi din eparhie sau din alte eparhii, va

avea darul să-i reîmprospăteze studiile teologice, să facă cunoștință cu ultimele cercetări științifice, să înțeleagă lucrurile în lumina realităților de astăzi, să cunoască spiritul timpului, să-și împărtășească experiențele sale și să ia învățatură din experiențele altora, cu'n cuvânt, la cursurile acestea, preotul nostru va avea prilejul să trăiască șase săptămâni degajat de grijile casei și ale gospodăriei sale numai în lumea senină și înaltă a misiunii lui de adevărat păstor de suflete. Și dacă după o simplă convenire cu o aleasă personalitate bisericească preotul își simte sufletul scaldat în apa cea bine-mirositoare a duhovniciei, atunci cu atât mai vărtos după un curs bine organizat și după niște lecțiuni și seminarii meticuloase puse la punct, e imposibil să nu se reîntoarcă în parohia lui reînarmat cu toată armătura duhovnicească de care are nevoie pentru a fi la înălțimea timpului și a menirii lui pastorale.

Socotim aceste cursuri de binevenite, iar pe inițiatorii lor cu adevărat fericiți.

Cursurile de Indrumare Preo-

țească se țin pe lângă Institutul Teologic de grad Universitar din Cluj. Ele sunt generale și obligatorii pentru toți preoții din Patriarhia Română. Cursuri similare se țin la Sibiu și București de către profesorii Institutelor teologice de acolo.

Așa cum s'au preconizat de Sf. Sinod, cursurile acestea vizează un obiectiv înalt. Pe lângă rostul lor, subliniat mai sus, ele tind să lărgescă orizontul de vedere al preoțimii, să le înmulțească cunoștințele și să sesizeze realitățile în lumina vremilor noi ce le trăim astăzi. Pentru a se constata felul cum au asimilat lucrurile predate, la sfârșit vor fi supuși unui examen de rezultatul căruia va depinde calificarea lor ulterioară. Nu spunem lucrurile acestea ca să îngrozim pe nimeni, ci ca să le arătăm realitatea adevărată, să știe de ce au fost aduși de acasă și la ce se pot aștepta dacă nu vor voi să înțeleagă gândul înalt și sănătos pe care l-au avut cei ce au inițiat cursul.

In acest scop se face acum și o calificare nouă a parohiilor.

Nu ne îndoim nici o clipă că preoțimea noastră, conștientă de rolul educativ pe care-l are, va ști să se prezinte la aceste cursuri cu hotărârea și destoinicia de care dispune.

MÂNGĂETORUL

„Iar eu voi ruga pe Tatăl meu și vă va da vouă alt Mângăetor, ca să fie pururea cu voi: Duhul adevărului, pe care lumea nu poate să-l primească, pentru că nu-l vede, nici nu-l știe, ci voi îl cunoașteți, căci rămâne la voi și va fi întru voi“ (Ioan 14 16-17).

Și promisiunea Mântuitorului făcută apostolilor în ajunul pătimirii Sale de renaștere și izbăvire universală s'a împlinit întocmai la numai 52 de zile.

Apostolii la praznicul Cincizecimii din anul jertfei și învierii Domnului se umplu de puterea Duhului Sfânt, putere

Dumnezeiască, care-i luminează, îi întărește, îi mângăie.

Este o ultimă etapă în actul mântuirii neamului omenesc din tiranica sclăvie a răului. Dumnezeu unul în ființă, în întreita ipostază a dat omului totul pentru a-l înălța, a-l îndumnezei, pentru că nimeni cuvânt să nu aibă la ziua răspunderilor finale.

De acum nici o suflare omenescă nu mai poate spune, că pe Dumnezeu nu l-a cunoscut, că voința lui nu i-a fost descoperită, că rosturile vieții lui nu le-a înțeles, că putere n'a avut să se mântuiască.

Căci dacă mintea lui întunecată de păcat l-a dus pe drumul rătăcirii, Dumnezeu i s'a descoperit prin proroci, l-a văzut față în față în chipul încarnațiunii lui Hristos, a trăit ani de zile cu el, urmărindu-l pas de pas, a primit în fine puterea Duhului Sfânt, care stăruie în lume ajutând pe toți câți vor să se mântuiască.

De acum omul singur este stăpânul propriului său destin.

Neputincioși suntem pentru a cuprinde adâncul iubirii părintelui ceresc vădită în umilirea Fiului său de a se îmbrăca în trup omenesc; dar nu mai puțin adâncă este acea iubire vădită prin trimiterea Duhului Sfânt.

Duhul Sfânt, despre care spune Mântuitorul, că pururea va fi cu noi, nevăzut lucrează la sfințirea omului, cât de minunate sunt rezultatele lucrării lui. S'ar putea scrie o mai voluminoasă istorie asupra activității Duhului Sfânt în lume. Se începe cu apostolii. Mântuitorul i-a născut spre lumina cunoașterii adevărurilor supreme, spre viață nouă plină de frumusețe spirituală și putere.

Pecetea acestor bunuri o pune Duhul Sfânt.

La praznicul Cincizecimii, în căsuța care-i adăpostește pe cei 11 învățați stingheri ai Mântuitorului, se face începătura împlinirii cuvintelor lui rostite cu 3 ani în urmă rabinului Nicodem: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va intra în împărăția lui Dumnezeu“.

Duhul Sfânt face din apostoli crainici neînfricați ai evangheliei în lume, în gură punându-le cuvântul adevărului, eroi cari pornesc la cucerirea sufletelor omenesci spre o viață nouă izvorită din lumina adevărului și faptele cele bune. El îi însoțește pe drumul greu al mi-

sionarismului, însuflețește, întărește și apără.

Câte lucruri neînțelese ar rămânea în activitatea celor 11 fără ajutorul Duhului?

Puterea Duhului Sfânt rămâne de atunci permanent activă în lume. Exemplul de miraculoasă renaștere apostolică se repetă în mii și milioane de cazuri. Prin ea trăește, se dezvoltă și întărește biserica creștină.

Dumnezeiescul Fiu stă la cârma acestei Instituții, iar Duhul Sfânt îi dă viață și putere, făcând din ea un organism viu, care trăește prin milioane de mădule omenesti.

Hristos condamnă lumea veche, căci e o lume a tiraniei și sclavajului, o lume care și-a creat „eroi” din criminali și despoți, din cei cari acumulează bogății cu prețul celor mai îngrozitoare fapte, din cei cari luptă pentru stăpânirea altora, făcând din frații lor sclavi; din cei ce duc o viață de desmăț și desfrânare. Prin luminoasele lui parabole și pilduitoarea lui viață, deschide perspectiva unei

orânduiri noi, unei lumi noi, unui om nou.

Hristos este același și azi. Nu poate voi altceva prin biserica sa. Iar biserica, în care altcum îi este interpretată voința, nu este a lui.

Cât de departe suntem azi de timpurile lui Hristos. Perspectivele năzuințelor lui s'au împlinit în parte. Un semn că plămada făcută de el dospește frământătura sufletului omenesc pe plan universal. Duhul Sfânt revarsă din belșug darul său înouitor.

Destoinicia cârmaciului Hristos și puterea înouitoare a Duhului Sfânt e țaria omenească în drum spre desăvârșire. L.

În țara Gătanelor Negre

— Popas la Salva, Rebrîșoara și Rodna-jud. Năsăud —

Marginalii

Ca să poți cunoaște sufletul credincioșilor de pe Valea Someșului Mare trebuie să cobori neapărat în mijlocul lor, să stai de vorbă cu ei, să le cercetezi obiceiurile și să te înfrățești cu ei în bine și rău. Trăind, pe vremuri, în părțile marginase și muntoase ale Ardealului și-au creat o tradiție și o mentalitate a lor proprii de care sunt mândri și de care fac caz cu orice prilej.

Ceeace surprinde plăcut, dela început, pe cei ce se abat pe mele-

gurile lor sunt două lucruri: portul și credința. Hainele lor românești cu cămașe lungă, cusută frumos și încinsă la mijloc cu șerpar, cu pâlăria lor cu bordura largă, femelele cu cătrînțe și se își dau impresia că trăești în mijlocul unor oameni ce sunt totdeauna gata de sărbătoare. Dar pe cât de albă li-e cămașa tot pe atât de curată li-e și credința. Pentru ei rugăciunea e rugăciune, iar credința cu toate datinile noastre străbune, li s'a sălășluit în suflet cu atâta temeinicie încât fără de ele nu pot concepe nici cel mai neîn-

semnat lucru. De aceea în zilele de sărbători sau de praznic, bisericile lor sunt totdeauna pline de credincioși.

Hrănindu-se sufletește din învățătura Maicii noastre Bisericii nu mai surprinde pe nimeni dacă la anumite prilejuri sufletul lor se revarsă cu o imbelșugare rară, care face să îți apropii de inimă numai decât.

La Salva

Continuându-și drumul Său misionar P. S. Sa Episcopul Nicolae, în după masa zilei de 14 Mai, în tovărășia P. C. Cons. Dr. I. Moldovan și a C. Diacon St. Călugăru au plecat spre Țara Gătanelor Negre, făcând cel dintâi popas la Salva-Năsăud. La patru km. depărtare de comună a fost întâmpinat de un banderlu de călărești, în frumoasele lor costume locale.

Cuvântul de beneventare a fost rostit de călărețul Ioan Lari. Încadrat apoi de călărești, P. S. Sa și-a continuat drumul până în comună, unde, la poarta bisericii, în fața unei mărețe porți împodobită cu flori, îl aștepta mulțimea de credincioși în frunte cu preotul lor, P. C. Iuliu Morar.

Rupt din inimă a fost cuvântul preotului local, al Dnui Prodan Teodor, care a vorbit în numele obștii, ca și al tinerei fete Măriuța Ianu, care l-a predat un frumos buchet de lăcrămoare.

Tuturor le-a răspuns P. S. Sa Episcopul. Inconjurat de cler și popor, P. S. Sa a intrat în biserică, călcând numai pe covorul imaculat de flori, pe care coplașii satului l-au întins pe tot parcursul grădini.

Fiind vremea inseratului P. P. Sa a servit slujba Vecerniei, inconjurat de soborul preoților de față. La sfârșit, luând cuvântul, P. S. Sa a dezvoltat citatul de care s'a folosit P. C. Preot. I. Morar când l-a beneventat, arătând mare mulțumire, ce era numai ochi și urechi, cum avem să înțelegem datorita noastră față de Dumnezeu și față de stăpânire. Dând „Cesarului ceea ce este a Cesarului și lui Dumnezeu, ceea ce este a lui Dumnezeu” ne îndeplinim datoria față de Țară și Conducătorii de aici, ne uitând însă că Patria cea veșnică ni-e cerul cu tot belșugul lui de frumuseți și de bunătăți.

A vorbit și Păr. Prot. Iacob Chitul din Năsăud.

La Rebrîșoara

A doua zi, fiind Duminecă P. S. Sa Episcopul Nicolae și-a continuat drumul prin Năsăud până la frumoasa și fruntașă comună Rebrîșoara, din inima „Granițel.”

Cu toate că bunii credincioși abia din ajun au știut de cinstea ce li se face, poposind în mijlocul lor Vlădica Clujului, s'au adunat de pe toate coclaurile și văgăunile dealurilor din împrejurimi, încât a doua zi în fața bisericii era o mare de capete, în straie alese de sărbătoare. A fost de față un număr de peste trei mii de suflete. P. S. Sa a fost beneventat în cuvinte alese de P. C. Cordoș Ioan având alături și pe păr. Văleanu Gavril. Cuvinte frumoase a rostit și primarul satului, fruntașul Gheorghe Bozbiți.

În asistența unei mulțimi care a umplut biserica până la refuz P. S. Sa a oficiat sf. Liturghie. Cuvântul Său cald, rupt din inimă, a intrat la inima acestor credincioși fiii ai Bisericii noastre.

Masa a fost luată în casele ospitaliere a le Dnui Secan Petru, notar comunal. Au mai fost de față Dnii Const. Vrabie, directorul școlii primare, Dna Mihailca, Dna Irini, Dl. Ștefan Bejenaru, șeful miliției și alții. Cel dintâi a luat cuvântul Dl. Const. Vrabie, care mulțumește P. S. Sa pentru cinstea ce li se face de a poposi în mijlocul lor. Cu acest prilej Dna face și o aleasă confesiune, arătând atașamentul pe care fiii acelei comune o au față de Casa Domnului și față de toate lucrurile Sfinte. Cu toate că e moldovean, în mijlocul lor, se simte acasă.

A luat apoi cuvântul Dl. Secan Petru, care a mulțumit P. S. Sa pentru dragostea ce le-o poartă, trimițând în mijlocul lor pe P. C. Preot misionar Ioan Cordoș.

A răspuns P. S. Sa, cuprinzând într-o caldă îmbrățișare toate autoritățile satului, și alături de ele poporul drept credincios, care dacă vor lucra armonice bine vor merita dela Dumnezeu și frumoase lucruri vor realiza pentru obște.

La Rodna

Desprins din atmosfera caldă a casei ospitaliere a Dnui notar P.

FOILETON

Câteva însemnări

despre zugravii bisericilor românești în veacul al XVI—XIX-lea

de ȘTEFAN METEȘ

În afară de cele trei biserici din urmă din satele jud. Alba, mai avem una tot din acest județ și anume biserica episcopiei din Geoagiu de sus, pe care o descoperire recentă ni-o precă zugrăvită de meșterii popa Ivan și Nistor în 1724, de sigur cu chetlufala unui enigmatic *protopop* din „Carilova”, socotit ca ctitorul bisericii, dându-ne și chipul lui.^{153 a)}

În jud. *Țârnavă mare* și încă amintim: biserica din Cergăul mare de zugravul Nicolae, în vremea preotului local Ioan Monorai (1796—1835;^{153 b)} și biserica din Crihalma de zugravul T. Budoi. (iconostasul).¹⁵⁴⁾

Avem un certificat interesant al unui pictor,

^{153 a)} Prot. T. Ciuruș în *Apulum*, buletinul muzeului regional din Alba Iulia, II (1943—45). Alba Iulia, 1946 pag. 409—10. (Să nu fie vorba de Petru popa din Craiva, sat din apropiere? cf. Bunea, *Episcopul Klein*, Blaj, 1900, (pag. 399).

^{153 b)} Găvănescu, *Ion Monorai* în *An. Acad. Rom. secț. ist.* XXI, p. 439.

¹⁵⁴⁾ Teculescu, *Anuarul liceului princ. Nicolae din Sighișoara*, 1934 p. 248. Episcopul Grigorie Maior lasă prin testamentul său din Dec. 1784 „pictori Viennensi Efrem Muntiu” 4 galbeni cf. Cipariu, *Acte și fragmente*, p. 52; Vezi și Maior P., *Istoria bisericilor Românilor*, p. 105 și Păclișanu, *Correspondența episcopului I. Klein* în *An. Ac. Rom. secț. ist.* vol. I, 1920 p. 3.

care a studiat arta sa la Cluj și merită să fie reprodus în traducere românească originalul ungu-resc, fiind un unicum până acum.¹⁵⁵⁾

„Subsemnatul adevăresc tuturora, pe care-i privește, că cinstitul tinăr Nicolae Raicu, născut în Moardeș, scaunul Medfașului, în Transilvania, după ce a absolvat în arta liberă a picturii anii de ucenic, precum se cuvine unui ucenic cinstit cu zel deosebit și a ajuns în această artă la o perfecțiune remarcabilă, l-am găsit demn să-l declar *liber* în arta numită, să-l recunosc cu ziua de azi calitatea de cald și dându-i slobozenia cuvenită să-l scot cu tot respectul din statul ucenicilor. — Il declar și-l recunosc deci — în puterea prezentei mele semnături autentice — *drept caldă* dexteră și bine pricepută în arta picturii, liber și eșt din Statul ucenicilor. — De aceea recomand pe susnumitul tinăr Nicolae Raicu, tuturor domnilor patroni, care profesază această frumoasă artă liberă și căroră tinărul numit le-ar solicita protecția, bunavoința și scutul, drept o *caldă* foarte pricepută și perfectă, deplin atât prin prestațiunile sale artistice, cât și prin purtarea sa cuvincioasă și morală de sigur va merita și câștiga simpatia și deplina mulțumire a oricărui patron, care îi va încredința vre-o lucrare. Drept, ceea ce pentru întărirea celor de mai sus și amăsurat adevărului, am eliberat acest atestat, provăzut cu semnătura mea proprie și întărit cu sigiliul meu uzual, în orașul Cluj, în Transilvania, în ziua 1 Ianuarie 1834. Nagykaszonl Iosff de Csürös pictor.

¹⁵⁵⁾ Mi-a fost comunicat de mult regretatul Constantin Pop, fost director al băncii „Albina” din Sibiu, care avea un deosebit interes pentru pictură. Se pare, că era o rudă îndepărtată a pictorului Nicolae Raicu.

Cumcă atestatul de față, cuprinzând decretul de eliberare, s'a semnat de susnumitul domn Iosff de Csürös, în prezența noastră și s'a eliberat cinstitul tinăr Nicolae Raicu, care prin acest act a fost declarat liber, întărim noi subsemnații cu semnăturile noastre făcute cu mâna proprie și priu aplicarea sigiliului nostru uzual. Cluj 1 Ian. 1834.

Mindszentl Nagy István
arhivarul orașului regesc al Clujului

David V. Barla de Vărfalva
Avocat gubernial

Raicu s'a născut în 1810, era fiu de preot, și regretăm, că până acum n'am putut descoperi nici un tablou sau pictură bisericească lucrată de el.

În *ținutul Motilor*, în Brăzești avem biserica de lemn sculptată de Simion Pîntea și zugrăvită de trei meșteri cunoscuți bine în aceste părți, în 1773, 1775, de Gheorghe Pop, Simion Szilágyi, Teodor Ciungariu și fiul său Nicolae.¹⁵⁶⁾

Biserica din Mărtinești (jud. Turda) are zugrăveala, ca și icoanele, din 1781, dela meșterul Nistor din Feleac,¹⁵⁷⁾ tot acesta a împodobit, în 1784, cea din Luna de sus,¹⁵⁸⁾ cea din Suceag (jud. Cluj) în 1771,¹⁵⁹⁾ și cea din Copăcenii în 1781.¹⁶⁰⁾ Dela zugravul Pop Ion din Unguraș ne-au rămas zugrăveala din Apahida din 1808,

¹⁵⁶⁾ Ziarul *Tribuna nouă*, II, Cluj, 1946 nr. 255, (8 Sept.)

¹⁵⁷⁾ At. Popa, *Bisericile de lemn din Ardeal în Anuarul* citat, IV, p. 93—95. Tot în această biserică sunt icoane din 1764 ale zugravului Iacob. *Ibid.* p. 95.

¹⁵⁸⁾ *Ibid.*, p. 114.

¹⁵⁹⁾ *Sematismul din Blaj*, 1900 p. 254.

¹⁶⁰⁾ Popa, *o. c.* p. 114.

Secan în umbra inserării P. S. Sa, cu însoțitorii Săi, a sosit la Rodna, unde îl aștepta o mulțime imensă de credincioși în frunte cu P. C. Preot Gh. Miulescu. La cuvântul de bun venit al preotului local P. S. Sa a răspuns cu cuvinte alese elogfiind sufletul credincioșilor și virtuțile lor străbune. În țara urmașilor „Cătanelor Negre” simte svăcnind cu ardoare dragostea de Dumnezeu și dragostea de pământul pe care ne-am născut și pentru care au luptat și luptăm ori când

Serviciul Vecerniei a fost oficiat cu soborul P. C. Preoți Dr. I. Moldovan, Iuliu Pop, Ioan Ilieș, Gh. Miulescu, dîn loc și Diacon St. Călugăru. Răspunsurile au fost date de corul Iscusitului cântăreț și dirijor Gherasim Domide, compus dîn elementele alese ale elevilor școalelor dîn localitate.

Cuvântul P. S. Sale a fost o aleasă manifestare a credinței noastre străbune, care cu toate intrigile habșburgice dîn Viena de a ne desbina spre a ne stăpâni n'a reușit, rămânând una în credință și în năzuință.

După Vecernie s'a făcut recepție. A vorbit primcurator Gherasim Domide care a mulțumit P. S. Sale pentru dragostea ce le-o poartă ceretându-i și întărindu-i în credință.

A răspuns P. S. Sa.

Masa de seara au luat-o în casele ospitaliere ale P. C. Preot Gh. Miulescu.

Concluzii

Drumurile misionare își au totdeauna rostul lor. Pe valea Someșului Mare și în special în „Graniță” cum le place și astăzi urmașilor Cătanelor Negre să se întuteleze, popostrea Stăpânului nostru a fost nu numai binevenită, ci dea dreptul revelatoare.

Acolo a aflat un neam de oameni neaoși cu sufletul curat și plin de caldă adăstare în spiritalitatea legii noastre străbune. Prezența Ierarhului și slujbele noastre consacrate au avut darul să arate concret că noi „una” am fost și una am rămas, făcând să se topească gheața care mai ținea amorțite anumite conștiințe.

Prot. I. Moldovan

CĂMARA RUGĂCIANII

Rugăciunea de Luni

După pilda Domnului Iisus Hristos și cuvântul său, rugătivă să nu intrați în ispită (Sc. 22. 40), apoi la îndemnul sfintei sale Biserici, credincioși de totdeauna se roagă lui Dumnezeu dimineața și seara deopotrivă. Noi știm că pentru a noastră bună cârmuire vremea ne este împărțită în zile. Avem șapte zile cu nume osebit, care împreună alcătuiesc o săptămână. Cunoaștem rânduielele rugăciunii de dimineața și seara. Ne este de lipsă, să mai întregim aceste rugăciuni cu una deosebită pentru fiecare zi din săptămână. Maica noastră Biserică s'a îngrijit și despre una ca aceasta, punând la îndemână sufletului o astfel de cucernicie.

Am socotit că este de folos sufletească să înțelegem noștrii și să improspătăm, duhul cu mireasma celor șapte rugăciuni de fiecare zi dintr-o săptămână. Se înțelege, în gazeta noastră nu putem aștepta să punem acestea rugăciuni, în întregime lor.

*

Luni, care este întâia zi din înce-

putul săptămâni, după înțeleptea socotință a sfintei Biserici, este închinată pomeniri cetelor îngerești: Îngerii sunt duhuri fără de trup, dărui-e cu daruri mai presus de oameni. Cartea de credință mărturisește așa: „Îngeri sunt duhuri alese de Dumnezeu dintru neființă în ființă, ca să laude pe Dumnezeu și să-i slujiască. Apoi ca să lucreze și în lumea aceasta a oamenilor, povățuindu-i pe ei la împărăția lui Dumnezeu” (Mărt. Ort. răsp. 19) În temeiul sf. Scripturi, sfintele soboare ale Părinților noștri, au statornicit, că îngeri fac cunoscută nouă voia lui Dumnezeu, ne povățuiesc pe căile poruncilor sfinte și ne păzesc în toate zilele vieții noastre.

Cunoscând acestea noi adăugim Luni aceasta sfântă și cucernică rugăciune a sufletului nostru:

„O veșnice Dumnezeule, Doamne Iisuse Hristoase, cu adâncă și mare smerenie a inimi mele cunosc și mărturisesc, că greșesc în toate zilele dumnezeiești Tale dragoste. Pentru aceasta zi că este Luni și în-

ceputul săptămânii, cer ca să-mi lași păcatele și să mi le ierți rugându-mă cu smerenie milostiviri Tale celei mari să-mi dai dar să pun început bun, să pot grijă și ostenească pentru sufletul meu, pentru care ai petrecut atâtea ostenele și ispite la sfânta Ta răstignire ca să mă mântuiești zidirea Ta. Și te rog, Dumnezeule meu și ziditorul meu să mă întemeiez de astăzi înainte spre bine până la sfârșitul vieții mele, întru cinstea și mărirea împărăției Tale și pentru mântuirea mea. O, Doamne, astăzi îți dau sufletul și trupul meu și voia mea, rugându-Te să fie voia Ta la mine precum îți place... La acestea pun mijlocitori pe sfinții Tăi îngeri, către care zic: O cerești slujitori și slugi ai lui Dumnezeu, păzitori ai oamenilor și vrășmași ai

diavolilor, mă închin vouă fericitelor duhuri, și mă bucur de mărirea voastră, căci pururea sunteți neadormiți întru voințele Dumnezeului nostru cu multă frică și credință, voi pururea căutați și nu dormiți, pururea sluiți și nu osteniți, pururea luptați și pururea biruiți, și nu este alta grija voastră, fără numai să depărtați pe vrășmașii lui Dumnezeu dela zidirea Lui; O, binecuvântați păzitori ai oamenilor, mă închin vouă și vă mulțumesc pentru ajutorul cel de toate zilele ce ne dați, pentru povățuirea ce ne faceți, pentru darul ce-l cereți adesea dela Dumnezeu pentru noi, și deosebită binecuvintez pentru grija ce aveți de mine, nevrednicul și păcătosul, (Acaftist, pag. 38—41).

Părintele CĂMPIANU

Un orb trecea pe stradă

— Fragment din ororile războiului —

Sunt ani de-atunci...

Ca preot tânăr într'un sat din munții Apuseni, având de rezolvat unele chestiuni oficiale „de urgență”, plecai din satul meu în zorii unei zile senine de vară și, după un drum de două ceasuri cu tremul, mă pomenii în capitala județului.

Aranjând chestiunile cari mă smulseră din liniștea patriarhală și pitorescul satului meu, o luai la plimbare pe una din străzile principale, căscând ochii pe la vitrine. Altă treabă nu aveam, iar până la sosirea trenului, care avea să mă ducă spre satul meu, mai erau câteva ceasuri.

Intorcându-mă brusc din fața unei vitrine și fără să fiu destul de atent, mă ciocnii de un trecător.

— Pardon! Vă rog să mă iertați! Nu v'am...

— Nu ai motiv să-ți faci muștrări — mă intrerupse necunoscutul. — Poate sunt mai vinovat decât d-ta. Dar nu pleca, te rog. Aș vrea să-ți mai aud vocea. Am impresia că am mai auzit-o cândva.

În fața mea stătea un bărbat tânăr, de statură mijlocie, îmbrăcat în uniformă militară, cu gradul de locotenent. Fața palidă îi era crispată într-o expresie de adâncă tristețe. Adăpostite sub ochilarii negrii, pleoapele i se mișcau în tremur, lipite de cavitățile goale. Era orb de amândoi ochii. Alături de el, ținân-

du-l de braț, stătea o femeie tânără, cu aceeași tristețe întipărită pe față.

Ca într-o scăpare de fulger, îmi reamintii de vechiul meu prieten.

— Alexe!

— Da! Iar tu, dacă nu mă înșeală memoria, ești S...

— Ai ghicit!

— Te-am recunoscut după voce. Dar uituc ce sunt!.. Dă-mi voie să te prezint soției mele...

Tăcere...

Văzându-mi prietenul, lipsit de lumina ochilor, atât de frumoși și șagalnici odinioară, simții cum mă străbat fiorii. În sufletul meu se prăbușea o lume!

— Ești grăbit? — reluă el.

— Nu!

— Foarte bine! Sunt fericit că am putut să te întâlnesc și aș vrea să stăm puțin de vorbă. Dar nu aici. Mi-e silă să mă plimb pe stradă.

— Să intrăm undeva. Știu în apropiere o grădină de vară, unde să servește o bere excelentă. E răduf și... o leacă de răcoreală nu strică. Prietenul acceptă.

După câteva minute, petrecute în întrebări și răspunsuri cari evocau amintiri din anii adolescenței, soția locotenentului plecă în oraș pentru anumite cumpărături. Avea să se întoarcă abia după o oră.

Rămași singuri și retrași într'un

(Continuare în pag. 5)

și cea dîn Luna de jos în 1809-10.¹⁶¹) Biserica dîn Mărgău (jud. Cluj), în 1835, de zugravul străin Ignatie Solyom de Oroszelei.¹⁶²) Tot în acest județ lucrează zugravul Filip dîn Aruncuta la biserica dîn Geaca prin 1764; dela zugravul Dimitrie Ispăș zis Ursul ne-au rămas bisericile dîn Muntele rece (1803), dîn Fintșel 1807 și cea dîn Agărbicțu (1818).¹⁶³) Biserica dîn Ardeova a fost zugrăvită, sub popa Mihailu, în Oct. 1767 „de Gheorghe fiul lui Iacob Popovici zugrav Râmnicănean dela Aiud Cacova, ucenic Crăciun”.¹⁶⁴)

În Blaj trăia, pela 1750, un Oprea zugravul, care venise dîn Țara Românească și s'a așezat, ca taxalist, pe domeniul episcopesc dîn Blaj, a trecut la unții, dar în revoluția lui Sofronie s'a întors fărăși la ortodoxie, cum ne arată scrisorile episcopului P. P. Aron, dîn 26, 28 August 1761 (în arhiva dîn Blaj) adresate generalului Bucow.¹⁶⁵)

În părțile Năsăudului, în biserica Rebrășoara

se află o icoană de zugravul Vasile dîn 1780;¹⁶⁶) o altă icoană de zugravul Toader și un afor de Toader Gheleanu, dîn 1783, sunt în biserica dîn Sângorzul Năsăudului;¹⁶⁷) cea dîn Sântosif, (dîn Săcătura Guzului, azi dărâmată) și praporul dîn ea păstrat, de zugravul Stan în 1774 (cf. Buzilă, *Monografia comunei Potana-Sântosif*, Blistrița, 1910, p. 115, 158).

Locuitorii dîn Dindeleag (jud. Someș) cer voie, în 1813, să meargă în Țara Românească spre a vinde icoane,¹⁶⁸) de sigur luate spre desfacere dela zugravii dîn satele vecine Nicula sau Hășdate, unde, încă în 1737, se amintește zugravul Vasile cu 2 copii: Timofi de 15 și Alexă de 8 ani, apoi avea avere: 1 sesiune, 2 vaci, 2 junci, 3 cai, 2 porci, 11 pământuri arătoare de 10 cable și 4 fânațe de 6 care de fân. Plătea anual, ca iobag, 5 florini.¹⁶⁹)

Nici județele dîn apusul Transilvaniei, dîn teritoriul așa numit „parțium” nu sunt lipsite de zugravii locali sau veniți dîn Transilvania ori

¹⁶⁶) Revista *Plaiuri năsăudene*, II, București, 1944, (20 Sept.) p. 9.

¹⁶⁷) *Buletinul Com. Mon. Istorice*, 1935 p. 81. — Vezi despre opera artistică bisericăască a pictorului bucovinean Epaminonda Bucevski art. lui L. Morariu în rev. *Făt frumos*, VI 1931, p. 1—12 și IX (1934) p. 57—62, 97—102 și *Boabe de grâu*, V (1934), p. 513—531 (și tablouri bisericesti).

¹⁶⁸) Kádár, *Szolnok Doboka vármegye monografiája*, II, p. 273.

¹⁶⁹) Urbariul orașului Gherla dîn 1737 în *Arhivele Statului din Cluj* (inedit).

chiar dîn Țara Românească. În *Bihor* se pomenesc zugravii: Matelaș cu două icoane sf. Gheorghe și sf. Nicolae (dîn 1718) în biserica veche dîn Cocubă mică; David dela Curtea de Argeș, dîn Țara Românească, care lucrează vreme 30 de ani aici o mulțime de icoane și zugrăvește biserici pe un întreg ținut, în peste 10 sate, dintre care mai amintim (altele în cartea mea citată p. 127): Șeghiște (1755, 1775), Rieni (1753, 1755), Corbești (1761), Broaște (1783), Ștei (1777), foarte probabil și cele dîn Hinchirși (1776), Dumbrăvani (1777) și Tilecuș (1783); popa Iosif dîn Beluș pe cea dîn Didișeni (1753);¹⁷⁰) biserica dîn Ceșoara de zugravul Costea (1834); biserica dîn Călugări de Mercea Gavril (în 1853); biserica dîn Gofla de zugravul David; David Simion zugrăvește pe preotul dîn Tărcăița; biserica dîn Cresuina de pictorul M. Nicola (1885); amintiți zugravii dela Nicola în 1872: Teodor Tocartu și Dionisie Iuga.¹⁷¹) Alexandru și Arsenie Teodorovici dîn Novisad (armeni de origine) și cu Pavel Murgu, zugrăvesc biserica cu lună a sf. Adormiri dîn Oradía în 1816-17.¹⁷²)

¹⁷⁰) St. Lușă, *Istoria parohiei Ștei*, Beiuș, 1942 p. 43, 74—75 n. 204. Cartea e o adevărată comoară de cele mai felurite și prețioase informații, care trec departe peste îngustul hotar al parohiei Ștei.

¹⁷¹) Roșu T., *Insemnări și inscripții bihorene*, Beiuș, 1941 p. 38, 40, 53, 58, 71, 84, 88.

¹⁷²) Firu, *Monografia bis. sf. Adormiri din Oradea*, Oradea, 1934 p. 72—78.

(Va urma)

RENAȘTEREA SATELOR

IN ȘCOALA PROROCILOR

Graba strică treaba

Cui nu-i plac oamenii chibzuiți, cari au simțul măsurii în toate? Că mie, drept vă spun, îmi plac foarte.

Pe omul chibzuit îl cunoști îndată — după privire, după vorbă, după întreg felul lui de a se purta.

Privirea-i e limpede și blândă, vorba-i e zăbavnică și adâncă; toată purtarea lui e așezată și n'șteleaptă ca o carte bătrânească.

În tovarășia unui astfel de om ești ca ntr'o școală: poți învăța multe, fără mare osteneală. Clipele petrecute cu el sunt deosebit de plăcute și folositoare.

Dimpotrivă, omul repezit îndeobște calcă'n străchini. Fiindcă „graba strică treaba“. El se gândește, de obicei, după ce a greșit în vorba sau în fapta sa, n'are o clipă de astâmpăr. Se vâra în toate, vrea să fie de față pretutindeni, ca să-și spună părerea... Ori e chemat, ori nu e, el se amestecă în toate, așa, ca să se afle în treabă. Și apoi se supără că lumea nu-l ascultă, nu-l ia în seamă, nu-l prețuește. Măcar n'ar trebui să se supere, ci să știe că fiecare om e un fel de negustor: marfa proastă nu-i

place nici când i se îmbie pe degeaba.

Dar dacă oamenii prea înfigăreți nu ne plac, n'avem nici o pricină să ne fie prea simpatici nici cei posaci, cari fug de semenii lor și-și petrec viața în deschilinire. Pe-aceștia nu-i vezi nicăiri, sau când îi întâlnești din întâmplare, nu scoți din ei o vorbă, nu un sfat, un îndemn, nici cu cleștele. Ei nu se urnesc la nici o treabă de folos obștească, nu sar niciodată cu nimic în ajutorul aproapelui. Nu se gândesc decât la pricopsela lor, parcă n'ar trăi în lume.

Nici așa nu-i bine. Ci dimpotrivă. Că spune sfântul Apostol Pavel: Nimeni nu se cade să se gândească numai la ale sale, ci și la ale altuia. Că unul altuia suntem mădulare. Și-adăugăm noi: dacă și Hristos, Domnul nostru, s'ar fi gândit numai la sine, nu s'ar fi răstignit pentru noi, nu ne-ar fi răscumpărat cu scump sângele Lui, ci ne-ar fi lăsat în osândă.

Abia după unele ca aceștea se vede limpede cât de înțeleaptă e calea de mijloc, urmată de oamenii chibzuiți și cu simțul măgurii în toate ale lor.

D. P.

EVANGHELIA

Îmbrăcămintea Morală

„...Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu...“
Matei 6, 33

Sfântul Ambrozie văzu într-o zi de sârbătoare o femeie tânără fardată și îmbrăcată fără rușine.

Când să intre în biserică o întâlnește și o întrebă: »Unde te duci?« — »La biserică« — îi răspunse doamna cam înșepată. După ce stătu o clipă pe gânduri, sfântul îi zise: »privindu-ți îmbrăcămintea și găteala omul ar crede că mergi la teatru sau la joc. Pleacă de aici femeie păcătoasă! Pleacă și nu mai veni aici să-ți bați joc de Dumnezeu și prin nerușinatul tău suflet, să duci la pieire și în iad și alte suflete nevinovate!«

Cât de adesea se întâmplă și în zile noastre acest fapt. Cât de mulți sunt acei creștini, cari își închipuie că așa împodobi trupul cu haine scumpe și nepotrivite, producând de multe ori scandal moral și revoltă în sufletele nevinovate prin aceasta, zic, își în-

chipuie că s'au ridicat mai sus cu o treaptă. Dar nu fin seamă acești creștini de cuvântul Mântuitorului că și sufletul trebuie îmbrăcat, pentru că din el izvoarește înțelepciunea și că dacă lumina ce iese din el este curată, tot trupul este luminat. Adeseori se întâmplă ca de sub haina unui muncitor ieșit proaspăt din uzină, sau a unui țaran sosit chiar acum de pe ogor, să răzbată o lumină mai vie, o credință mai puternică, decât din mătăsurile sau fracul galonat al acelora care umbliă din salon în salon și dela un teatru la altul, făcând risipă de bani, cari ar ajuta mult celor ce zi și noapte muncesc, sau celor orfani și schilozi cari împânzesc pământul după urma războaelor, iscodite de cei îmbrăcați și cu suflete goale de lumină, dar pline de întunecatul lăcomiei după averi și stăpâniri.

Omenirea și-a făcut un idol neociplit de mână, ci născut din

pornirea nesăfioasă a sufletului. Și acest idol este pofta după mărire; după stăpânire a cât mai întinse averi; după diavolescul dor le măresc câștigurile și le îmbunătățesc traiul, în vreme ce ei, cei mulți și trudnici, își distrug sănătatea pentru un codru de pâine, sau își varsă sângele pentru o fărâma de dreptate. Și-acolo în muncă încordată și în luptă dârză, ei își înobilează sufletul în lumina acea propoveduită de Mântuitorul, care a ridicat fățiș sabia cuvântului Său împotriva fariseilor îmbrăcați și a vameșilor tirani, cari și atunci uzurpau omenirea muncitoare, din a cărei suflet rodia curățenie și sete după dreptate. — »Nimeni nu poate sluji la doi domni« — adică a întârzia în a exploata pe cel mizer și supus, ca după munca lui, el să se îmbrace în »portiră și vison« și-apoi să apară în societate ca un om de onoare, sau în biserică un creștin veritabil. Nu! Ori își va alunga din suflet pofta după câștig și din prisosul său va împărți și celor lipsiți, și-atunci va fi, după cuvântul Evangheliei, cu sufletul curat și trupul luminat — și va sluji lui Dumnezeu —; ori, rămân în starea de întunecime sufletească, nevăzând lipsurile altora și ne auzind suspinurile celor

oropsiți de pe întreg pământul, se vor îmbrăca pe mai departe în lăcomia după câștiguri și stăpânire, iar trupul și-l vor împodobi în scumpeturi și farduri intrând în biserici și făcând închinăciuni de formă. Aceștia slujesc lui Mamona! Căutați împărăția lui Dumnezeu! Aici veți găsi lumina, ce alungă orice pată de rugină de pe suflet; iubire, care te îndeamnă să îmbrățișezi toate neamurile pământului, socotindu-te semenul celui pe care »ierî« nu l'ai prețuit demn de tine, fiindcă nu-i de un neam cu tine, sau nu are bogăția pe care ai moștenit-o tu; milostenie vei găsi în împărăția lui Dumnezeu, care te îndeamnă ca din prisosul tău, să ajuți pe cel nevoiaș și suferind.

Iată deci rostul împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Iată puterea, lumina, ce poate ieși din sufletul îmbrăcat în adevărata haină morală. A sluji lui Dumnezeu, înseamnă a sluji întregii omeniri și în special celor ce suferă. Și făcând aceasta, trupul nu mai are lipsă de farduri și poadoabe strălucitoare, căci lumina ce izvoarește din ochii sufletului, va fi mai măreață decât acestea. Și »dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat.« (Matei 6, 23).

Pr. I. MATEIU

Biserica Preacinstește pe Născătoarea de Dumnezeu

Pentru curățenia vieții sale, Fecioara Maria este și va fi cinstită cât va fi lumea și în veșnicie, pentru că a născut pe „săditorul vieții noastre“, pe Dumnezeu.

Drept aceea, toți acei care n-o cinstesc după cuviință, nu-i aduc închinăciune ca și Arhanghelul Gavriil care s'a umilit și s'a prosternat în fața sa și nu o recunosc ca Maică a Fiului lui Dumnezeu, tăgăduiesc indirect intruparea reală a lui Dumnezeu, lovesc în credința temeinicită pe nașterea și învierea unicului ei Fiu și dăruiește Sfânta Biserică, al cărei întemeietor și conducător nevăzut este Iisus Hristos. Aceasta-i învățătura cea adevărată a Bisericii, întemeiată de Domnul Hristos cu privire la prea iubită Sa Maică, învățătura întărită, susținută și propoveduită de Biserica întreagă, dela întemeierea ei și până astăzi.

În toate cântările noastre de laudă, în toate imnele liturgice și în toate alcătuirile Sfinților Părinți, i se aduc Prea Curatei Fecioare supra cinstire.

Puterile îngerești, alături de Sfinții lui Dumnezeu și de oamenii credincioși, slăvesc și ele pe Maica Domnului și pe Maica noastră. Biserica întreagă îi aduce Sfintei Fecioare Maria doxologia cântării, măreția dragostei, rugăciunea laudei și încrederea izbăvirii.

Pentru că din Ioachim și Ana, din rădăcina lui Ieseu, „ca o floare de Dumnezeu sădită, Născătoarea de Dumnezeu a răsărit mântuirea oamenilor;... blestemul lui Adam cel deasupra noastră s'a ridicat întru nașterea ei... și Fecioara s'a arătat tuturor oamenilor deslegare din legăturile păcatului“*). Prin ea, lumea a căpătat iertare, firea noastră s'a înnoit și cei credincioși s'au îmbrăcat cu putere de sus și s'au mântuit.

Cum nu vom cinsti și noi pe Fecioara care — prin nașterea Fiului lui Dumnezeu — ne-a ridicat din întunecul la lumină, din căderea iadului la înălțimea raiului, din înfrângerea morții la biruința învierii?

Cum nu vom preamări pe Născătoarea de Dumnezeu, care fără prihană a viețuit lui Dumnezeu, și „a născut mântuirea tuturor?“

Neconținut să se veselească deci „cetele îngerilor; cu cântări să dănuiească cei din Adam“, că Hristos a ieșit din fecioară ca un mire din cămară.

Eva a scăpat de osândă, Adam s'a deslegat din blestemul cel de demult, iar noi ne-am dobândit stea ce ne arată „Soarele“, luceafăr ce ne deschide zorile, stâlp ce ne povățuește și fulger ce ne luminează sufletele.

Arhim. VARAHIIL JITARU

*) Vezi stihurile dela vecernia cea mică din 8 Septembrie, când se sărbătorește Nașterea Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.

GLASUL PREOTULUI:

FIULE,

Acum aș vrea să stăm de vorbă de cea mai scumpă comoară ce o ai pe lume; copilașii tăi.

Nu știu în care zi te-am văzut, erai singur numai eu ei, în ochii umezi de iubire și în dragostea cu care-i îmbrățișa-i, am priceput cât îi iubești de mult. Ei sunt toată mângâierea și bucuria ta și de dragul lor, truda vieții tale îți pare mai ușoară.

Cine e în stare să povestească toată dragostea unui părinte față de copii săi? Dar vai de multe ori chiar aceasta iubire, e poarta prin care să strecoară durerea, dacă în iubirea noastră uităm să ne „creștem copii în muștrare și în învățătura Domnului“ (Efes. 6 vers 4).

În sfânta noastră lege creștinească leagănul în care doarme copilul este ca un altar pe care stă o jertfă fără de pată. (Bodet)

Acest altar al curăției, îți este alintat fie, fiule, care ești tatăl lui. Tu ești răspunzător în față lui Dumnezeu de sufletul pruncilor tăi și din mâinile tale va cere înfricoșatul judecător sufletele lor! Ce vei răspunde atunci dacă ele vor fi pierdute, dar în fața lumii ce vei răspunde tu dacă fiul tău va ajunge unde tu nu vrei? Ca să îți vezi copilașii fericiți, apleacă-te către glasul blând ce zice: „Lăsați copiii să vină la mine“ Acesta e glasul lui Hristos.

Cel ce cunoaște și urmează pe Hristos, va învăța să fie „blând și smerit cu inima“ Va învăța calea adevărului și a virtuții, calea blândității și hărnicie, calea luminoasă ce duce la fericire în viață.

Vrei să te convingi despre aceasta? Privește copiii, creșcuți în lumina învățaturii Sfintei Evanghelii și'n ochi lor vei vedea oglindindu-se seninătatea cerului, pe fața lor înflorind bunătatea și de pe buze desprinzându-se zâmbetul îngeresc al iubirii.

Iată dar fiule, de ce te-am oprit acum să stăm o clipă de vorbă.

Știu că din straja dimineții și

până în noapte, nu ai răgaz nici să suflă. Dar jertfește o clipă în toată ziua și pentru sufletul copilașilor tăi! Oprește-te din trudnica ta cale în fiecare dimineață, îngenunchează cu copilașii tăi în fața sfintelor icoane, și împreunându-le mânuțele, învață-i să se roage.

Rugăciunea unui copil, e rugăciune de înger. Către aceasta rugăciune urechea Tatălui din ceruri întotdeauna e plecată, pentru că pruncii nu sunt întinați cu noroiul fărâdelegilor lumii acesteia.

Iar când pe însurate te întorci iarăși în mijlocul lor strânge-i pe pe lângă tine și odată cu privirea ta caldă, povestește-le și despre dragostea cea nemărginită a lui Dumnezeu. Spune-le că dincolo de soare și de stele, dincolo de lumea aceasta văzută un Tată bun, un Tată veșnic ne iubește și cu brațele deschise ne ne așteaptă.

Pe acela îl preamărește cântecul păsărelelor, murmurul izvoarelor freamătul codrilor geamătul vântului huetul mărilor și trăznetul norilor. Căci El este cel ce potolește zările și așterne amurgul. El împodobește câmpul cu flori și cerul cu stele, El este și cel ce dă viață și tămăduiește, neputând scăpa nimenea din mâinile Lui.

Pentru că zice: „Cât este de adevărat că trăiesc în veci, tot atât de adevărat e, că atunci când voi ascuți fulgerul mâniei mele, și voi pune mâna mea să fac judecată mă voi răsbuna împotriva potrivnicilor mei, și voi pedepsi pe cei ce mă urăsc“ (A doua Lege cap. 32 vers. 39, 41.)

Astfel crescându-ți odraslele, dragostea ta, nu le va cășuna pagubă, ci îi va umple de bucurie și viață. Iar roada acestei creșteri în primul rând te va îndulci pe tine, când la adânci bătrânețe, copii tăi creșcuți în frica de Dumnezeu, te vor înconjură cu blândețe și dragoste, preamărind pe Tatăl din ceruri.

Protos. IUSTINIAN CHIRA

Mănăstirea Nicula

Printre principalele mănăstiri ale Eparhiei Clujului se numără și Nicula, una dintre cele mai frumoase și mai cercetate mănăstiri din Ardealul de Nord.

Intemeiată de un pusnic, ridicată de un credincios, reparată și înzestrată de doi clerici distinși din părțile locului, mănăstirea aceasta veche și renumită e obiect de atracție pentru toți, prin așezarea sa minunată și în special prin icoana Maicii Domnului, în fața căreia aleargă oamenii din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, ca să-și spună păsurile, să-și vindece ranele sufletești și să-și alineze durerile ininii.

Datorită acestei sfinte icoane despre care se spune, că a lăcrămat în anul 1694 cu câțiva ani mai înainte de a părăsi o parte de ardeleni Biserica mamă și de a se uni cu Roma, mănăstirea Nicula e însemnat loc de pelerinaj religios și de întărire a credinței creștine.

Mănăstirea de atunci e în ființă și astăzi. Nimic nu s'a schimbat. Totul e ca și mai înainte. Nimeni nu-i împedecă să o cerceteze și să se roage într'ansa. Slujbele religioase se fac regulat ca și altădată, iar poporul drept credincios e tot mai numeros la sărbătorile creștinești mai însemnate.

El vine aici cu conștiința că Dumnezeu e mai aproape de dânsul. Ingenunche cu evlavie în fața icoanei sfinte și se roagă cu stăruință ca Dumnezeu să-i lumineze mintea, să-i întărească brațele de muncă, să-i astâmpere setea sufletească, să-i îndrepte pașii pe potecile virtuților creștine și astfel să dobândească spor în lucrarea lui spirituală și gospodărească.

Pentru că fără ajutorul lui Dumnezeu credinciosul e convins că nu poate face nimic bun și durabil în viață.

La mănăstire nu-s deocamdată decât patru părinți, care caută să susțină necentenit

acest dar al lui Dumnezeu în sufletele credincioșilor, să aprindă în inima lor focul dragostei creștine și duhul cel drept care aduc pace pe pământ și bună învoire între oameni. Prin rugăciunile și sfaturile lor, prin cântările alese și predica lor simțită, ei ajută pe aceștia să cunoască puterea și bunătatea lui Dumnezeu, să înțeleagă jertfa răscumpărătoare a lui Iisus Hristos și mânduștea Sa învățatură, care e pentru sufletul bolnav, flămând și însetat de adevăr hrană duhovnicească și băutură nouă din izvorul nesticăciunii.

Arhim. VARAHIIL JITARU

Un orb trecea pe stradă

(Continuare din pag. 3)

colț discret, prietenul Alexe îmi destăinui trista poveste a destinului său.

Cu trei ani mai în etate decât mine, termină liceul comercial în 1912. În același an se angajă ca diurnist la filiala Băncii Comerciale, într'un orașel de provincie. Cu ocazia mobilizării din toamna anului 1914 se pomeni concentrat și, după șase luni petrecute în școala de ofițeri, fu trimis pe frontul din Galizia. Rănit la un picior — pe la sfârșitul anului 1916 — obținu un concediu de câteva luni. În timpul convalescenței — și având acum gradul de sublocotenent — făcu cunoștința unei fete, învățătoare în satul său natal. În scurtă vreme se logodiră. Trimis iarăși pe front, fu rănit acum la o mână. Obținând un nou concediu și nădăjduind că după expirarea concediului va fi utilizat pentru un serviciu sedentar, se căsătorii. Spre surpriza lui însă, în vara anului 1918 primi ordin să plece pe frontul din Italia. Cu câteva zile înainte de încetarea ostilităților, într'un bombardament, își pierdu lumina ambilor ochi.

Venise acum la oraș, întovărășit de soție, în chestiunea pensiei ce se acordase marilor mutilați.

Prietenul Alexe oftă adânc.

— Iată, un fragment din roadele războiului stupid. Mă întreb de multe ori: ce rost mai are să țin umbră pământului? Și am momente când aș vrea să sfârșesc capitolul tristei mele existențe. Dar n'am curajul. Poate sunt un laș. Sau poate... mă rețin delă acest gest, dragostea bolnăvicioasă ce-o am pentru soție și pentru cei doi copii.

— Ai și copii?

— Da. Am două fetițe, una de patru ani și alta de doi ani. Pe cea mai micuță nu mi-a fost dat s'o văd cu ochii trupești. S'a născut după tragedie. O văd numai cu ochii sufletului meu.

Il privii înduioșat.

— Alexe! Tu spui că nu ai curajul să-ți închei capitolul existenței tale, din lașitate. Nu, dragul meu. Dacă vrei să rămâi un adevărat „erou“, trebuie să trăiești mai departe. Ai soție și copii. Nu-ți dai seama ce ar însemna pentru ei — atât de dragi sufletului tău — un gest de lașitate!? Da, ar fi o lașitate.

— Dar mă gândesc. nu cumva... sunt o piedecă în existența lor?

— Nu! Din potrivă, vei fi pentru ei totdeauna un exemplu viu de eroism. Fără 'ndoială, ești o jertfă. Ai meritat un alt destin. Nu uita însă, că jertfa ta se întemeiază pe iubire și altruism. Alții văd, dar sunt orbi sufletește. Ochii tăi însă sunt

plini de lumina eternității. Îți inchipui poate, că ești spre greutatea cuiva? De ce? Ai penzia, care îți asigură...

— Penzia?! — mă întrerupse brusc. — Nu-mi aminti de asta! La etatea de douăzeci și opt de ani, cuvântul „penzie“ e ceva groaznic. Tu poate nu înțelegi ce vreau să spun.

— Dă-mi ochii înapoi și ia-mi în schimb chiar haina de pe mine. Mi-e dor de lumină! Aș vrea să văd cum pulsează în jurul meu viața. Și aș dori să răzbat prin lume, muncind cu brațe vânjoase. Dar așa... — subț infățșirea mea de om, plin de vigoare, nu sunt altceva decât o unealtă scoasă din uz și aruncată subț strășina unui șopron.

I-am vorbit ca prieten... I-am vorbit ca preot... Un ceas, două, poate mai mult.

Aveam impresia că mă înțelege. Mă asculta cu fața îmbujorată și cu buzele întredeschise.

Când îi sosi soția, ne-am despărțit.

Prietenul Alexe mă îmbrățișă zâmbind. Părea fericit.

Iar eu luai drumul spre gară plângând. În sufletul meu simțeam un gol imens.

Prot. SABIN TRUȚIA

Marina Doamna

soția lui Alexandru cel Bun al Moldovei, sprijinitoare a cărții bisericesti din veacul al XV — lea

Cartea veacurilor trecute infățșază pe câteva dintre soțiile Domnitorilor ardeleni, munteni și moldoveni în lumina simpatică a unor ființe cucernice, cărora li s'ar potrivi cuvântul scris de Dimitrie Cantemir cu privire la cucernicia vlădicilor de demult: *rudes quidam litteris, set spiritu instructissimi* (puțin cărturari, totuș foarte deprinși în ale Duhului...).

Așa a fost și Marina Doamna, a patra soție a lui Alexandru cel Bun, voivodul Moldovei (cf. I. Lupuș, *Istoria Românilor* et. XV p. 155). Ca o creștină iubitoare de carie bisericască, înfrumusețată artistic a dat iscusitului caligrafic din vremea aceea, monahului Gavriil dela mănăstirea Neamțul, fiul uricarului Paisie, ordin să-i scrie o *Evanghelie* cu text grecesc și slavonesc.

Despre caligraful monah Gavriil se știe, că a muncit cu condeiu timp de peste un sfert de veac (1424—1450) spre mulțumirea cărmuitorilor Moldovei.

Porunca Doamnei Marina a fost în stare s'o ducă la îndeplinire în anul 1429, scriind cu slovă semiuncială, citeată și plăcută, textul sfintelor evanghelii pe care s'a priceput să-l împodobească artistic, cu felurite ornamente de netăgăduită valoare.

Considerată ca o expresie autentică a puterii de creațiune artistică din Moldova medievală aceasta *Evanghelia dela 1429* se păstează în timpul de față în Biblioteca Bodleiană din Oxford. Textul ei a fost publicat în *facsimil* de Academia Română într'o colecție intitulată *Documente de artă românească în manuscrise vechi*. Fascicolul I: *Evanghelia slavogreacă scrisă la mănăstirea Neamțul din Moldova de Gavriil Monahul la 1429* — București 1922. Ea a exercitat — precum arată autorul unui recent articol despre influența cărții moldovene din veacul al XV-lea asupra celor rusești — influența puternică asupra manuscriselor rusești din veacurile XV—XVI-lea cărțile scrise în Rusia apuseană sunt pur și simplu copii după cele moldovenești. Cea mai veche carte

rusă, în care se vedește aceasta, este o carte bisericească: „Triodul din 1466, păstrat în Biblioteca publică Lenin din Leningrad”. (Vezi *Analele româno-sovietice* din 1946p.

262—273 articolul intitulat *Între Români și Ruși. Legături și influențe până la jumătatea veacului al XVII-lea*.

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

In ședința Organizației Uniunii Tineretului Muncitor din Capitală s'a hotărât formarea Sfatului Pionierilor din Capitală.

In acest sfat au fost aleși academicienți, poeți, tehnicienți, oameni de artă, care prin cunoștințele și experiența lor vor constitui un prețios ajutor în munca de educare a pionierilor.

EXTENRE

Consiliul miniștrilor de externe dela Paris a întrerupt un moment discuțiile asupra problemei unității politice și economice a Germaniei și se ocupă acum de problema Berlinului, inclusiv problema monetară.

Italia. Cu prilejul celei de a treia proclamări a Republicii italiene, a avut loc la Roma o manifestație la care a luat parte peste 100.000 de persoane.

Manifestații populare în cinstea zilei de proclamare a Republicii, au avut loc la Milano, Bologna, Florența ca și în toate celelalte orașe italiene.

Toate manifestațiile s'au desfășurat sub semnul luptei pentru pace și libertate.

BISERICESTI

Potrivit comunicatului Sf. Patriarhii în ziua de 6 VI. c. se deschide Sf. Sinod al Bisericii noastre, iar în zilele de 7—10 VI. Adunarea Națională Bisericească în sala festivă din Palatul Sf. Patriarhii.

Sf. Sinod și Adunarea Națională Bisericească încep printr'un serviciu religios în Catedrala Sf. Patriarhii.

În ședințele ordinare ale Adunării Naționale Bisericești se va face alegerea de ferarhi pentru Mitropolia

lașilor și eparhiilor Roman-Hușilor și a Dunării de Jos cu sediul în Galați.

Cursurile la Institutul Teologic de grad Universitar din Cluj încep cetează la data de 11 Iunie.

Examenle anuale încep la 16 Iunie ora 8 dimineața și durează până la 27 Iunie ora 12.

Sesiunea examenelor de licență este fixată pe data dela 1 la 15 Iulie c.

După noua orânduire a eparhiilor, pe teritoriul Eparhiei noastre au mai rămas următoarele mănăstiri și schituri: Mănăstirile „Sf. Ana” din Rohla-Someș și „Nicula” Someș precum Schiturile „Strâmbu” Boereni și „Strâmba” Hida și cea dela Lupșa din Munții Apuseni.

La hramurile acestor mănăstiri se vor face pelerinajele îndătinute potrivit orânduierilor din trecut.

Muncă misionară în Cluj

În timpul luni Mai Păr. misionar Al. Svetlov a desfășurat în Cluj o rodnică activitate. În cadrul Liturgiilor de dimineață la diferite biserici a rostit trei predici la teme: 1. „Crestinismul și Femeia”, 2. „Zelul apostolic a lui Constantin cel Mare” și 3. „Crestinismul lumina lumii”. În cadrul slujbelor de seară la Biserica Sf. Treime a ținut patru prelegeri religioase și la Biserica „Schimbarea la fața” trei prelegeri. Temele sunt: 1. Despre pacea creștină-individuală și socială. 2. Despre sf. Mironosițe. 3. Cultul Maicii Domnului. 4. Semnele și vremea venirii a II-a a Mântuitorului. 5. Despre obligațiile membrilor bisericii.

În aceste două biserici se desfășoară în cadrul slujbelor de seară o frumoasă activitate religioasă, ce atrage mulți creștini din toate părțile orașului. Ar fi bine ca și alte Biserici parohiale să imite acest lucru și să răspândească mai intens învățătura creștină în mijlocul credincioșilor.

CRONICAR

mând să facă același serviciu, pe bază de reciprocitate, colegului său în aceeași împrejurare.

TABLOUL

preoților obligați să participe la cursurile „Centrului de Indrumare Preotească” care încep la data de 29 Iunie 1949:

1. **Protopopiatul Cluj:** Păr. Dr. Florea Mureșan, Cluj, Păr. Virgil Pașca, Gilău, Păr. Ioan Costea, Cluj II, Păr. Simion Curea, Cluj III.

2. **Protopopiatul Cluj revenit:** Păr. Ilarie Deac, Cluj, Păr. Ioan Traița, Popești-Cluj, Păr. Vincențiu Porușu, Cluj.

3. **Protopopiatul Huedin:** Păr. Prot. Petru Pop, Huedin, Păr. Dumitru Potra, Fildul de mijloc, Păr. Traian Man, Brășor, Păr. Actu Simion, Aghireș.

4. **Protopopiatul Hida:** Păr. Ioan Pop, Jimbor, Păr. Leonțiu Florean, Almaș-Cluj.

5. **Protopopiatul Gârbou:** Păr. Gavril Borz, Gârbou-Someș, Păr. Cornel Hossu, Cernuc-Someș.

6. **Protopopiatul Ileana:** Păr. Gheorghe Micu, Dolheni-Someș, Păr. Emil Filipan, Glod-Someș.

7. **Protopopiatul Tg. Lăpus:** Păr. Gheorghe Todea, Tg. Lăpus, Păr. Pavel Păcu, Dobric-Someș.

8. **Protopopiatul Dej:** Păr. Dumitru Purdea, Dej, Păr. Romul Buda, Cătecău-Someș.

9. **Protopopiatul Dej revenit:** Păr. Ioan Cătălnaș, Ocna-Dejului, Păr. Emil Neagoș, Cetan-Someș.

10. **Protopopiatul Reteag:** Păr. Alex. Paul, Cuzdrăoara-Someș, Păr. Liviu Marica, Cancu-Someș.

11. **Protopopiatul Beclean:** Păr. Toma Bulea, Beclean, Păr. Ioan Maxim, Rusul de Jos-Someș, Păr. Adrian Peter, Căfanul Mare.

12. **Protopopiatul Gherla:** Păr. Ioan Galea, Șofana-Someș, Păr. Iulian Pop, Top-Someș.

13. **Protopopiatul Iclod:** Păr. Prot. Dr. Nicolae Costin, Iclod-Someș, Păr. Adrian Sflaghî, Gtula-Someș.

14. **Protopopiatul Câmpia:** Păr. Ioan Fărtan, Sâncăoară.

15. **Protopopiatul Năsăud:** Păr. Petre Zagrai, Mîltet-Năsăud.

16. **Protopopiatul Bistrița:** Păr. Gavril Relea, Prundul Bărgăului, Păr. Virgil Guțu, Untrea (Ăldorf) Păr. Vasile Deac, Simionești-Năsăud.

17. **Protopopiatul Bistrița II:** Păr. Gheorghe Zagrai, Bistrița-Bărgăului, Păr. Iuliu Drăgan, Corvinești-Năsăud.

18. **Protopopiatul Budac:** Păr. Ioan Fonogea, Bărla-Năsăud, Păr. Iustin Grigore, Budac-Năsăud.

19. **Protopopiatul Luduș:** Păr. Ioan Todea, Valea Largă-Turda, Păr. Vasile Samoilă, Luduș-Turda, Păr. Ioan Fanea, Gheja-Turda.

20. **Protopopiatul Lupșa (Bata de Arșes):** Păr. Prot. Vasile Loga, Baia de Arșes, Păr. Irfim Bordea, Cioara de sus-Turda.

21. **Protopopiatul Câmpia Turzii:** Păr. Alexandru Căian, Câmpia Turzii, Păr. Gheorghe Urca, Bărbos-Turda.

22. **Protopopiatul Turda I:** Păr. Prot. Aurel Gliga, Turda, Păr. Nicolae Radu, Mihai Viteazul, Păr. Viorel Stanciu, Gura Arșesului.

23. **Protopopiatul Turda II:** Păr. Nicolae Pepene, Turda, Păr. Iuliu Crișan, Micești-Turda.

24. **Protopopiatul Câmpeni:** Păr. Roman Răslog, Bistra-Turda, Păr. Dumitru Ciurea, Vidra-medie Turda.

25. **Protopopiatul Iara:** Păr. Aurel Dulău, Lita-Turda, Păr. Vasile Lupu, Șchiopi-Turda.

Centru: Păr. Dr. Ioan Moldovan, Cluj, Păr. Prot. Pavel Șendrea, Cluj, Păr. Prot. Alex. Svetlov, Cluj.

Cluj, la 31 Mai 1949.

NICOLAE Const. Hașcău
Episcop secretar

Comunicat

Ierodiaconul Visarion Tendeu, dela schitul Tîbucani, jud. Neamț, făcându-se vinovat de grave abateri dela disciplina călugărească, a fost judecat de jurlul mănăstirii, aplicându-i-se din parte Sf. Mitropolii a Moldovei pedeapsa caterisirei și excluderii din monahism.

Aducându-vă cele de mai sus la cunoștință, punem în vedere P. C. preoți și Stareților dela Mănăstirile aflătoare pe cuprinsul Eparhiei noastre, să nu-l de-a ocrotire.

Cluj, la 27. V. 1949.

Din încredințarea P. S. Sale Episcop
Sabin Truția
vicar.

3770/1949.

Rectificare

În circulara noastră No. 3042/1949, publicată în „Renașterea” rectificăm ultima propoziție în sensul, că preoții reveniți se înscriu la „Fondul Ajutor Preotesec” nu cu data de 1 Octombrie 1948, ci cu 1 Ianuarie 1949, fiindcă până la această dată au solvit la alt fond.

Cluj, la 1 Iunie 1949.

NICOLAE Prot. I. Rușdea
Episcop Secretar

Nr. 3514/1949

Comunicat

Se aduce la cunoștință tuturor oficiilor protopopești și parohiale ordinul Secției Controlului Bugetului Statului No. 3 165/1949 transmis nouă de către Serviciul județan de control financiar Cluj, cu No. 133 din 12 Mai 1949.

„Avem onoarea a Vă face cunoscut că pentru a se putea înlătura posibilitatea ca actele justificative ale cheltuielilor odată ordonanțate și plătite să fie sustrate și folosite pentru a se evita producerea fraudelor în dauna patrimoniului public Ministerul Finanțelor a luat măsurile ca pe toate actele justificative ale cheltuielilor să se aplice de Serviciul Ordonanțării, în momentul emiterii ordinului de plată, cu ajutorul unei stampile mențiunea „Ordonanțat”.

Mențiunea „Ordonanțat”, va fi cât mai vizibilă și se va aplica pe partea din mijloc a corpului actelor justificative, peste textul respectiv.

Dimensiunile stampilei vor fi de cel puțin 15 cm. lungime și 3 cm. lățime.

Ținând seama de scopul urmărit prin luarea acestei măsuri rugăm a se da dispozițiuni necesare tuturor unităților în subordine pentru aplicarea întocmai.

Cluj, la 24 Mai 1949

p. Episcop
Prot. Pavel Șendrea
Const. Hașcău
secretar

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

PARTEA OFICIALĂ

Deschiderea cursurilor de Indrumare Preotească

— Comunicat —

Vă facem cunoscut pe această cale, că deschiderea festivă a cursurilor „Centrului de Indrumare Preotească”, de pe lângă Institutul Teologic din Cluj, va avea loc în ziua de 29 Iunie a. c.

Serbarea va începe cu Sf. Liturghie, slujită în Catedrala Episcopală și va continua în sala festivă a Reședinței noastre.

Acest praznic va fi cinstit cu aleasa prezență a Înalt Prea Sfințit Sale Patriarhul Iustinian și a Domnului Ministru al Cultelor Prof. Stanciu Ștefan.

Din cuprinsul Eparhiei Clujului, vor trebui să participe la aceste cursuri, cu o durată de 45 zile, un număr de 60 preoți, a căror listă o anexăm mai jos.

Participanții vor fi încartiruiți în căminul Institutului Teologic, trebuind să aducă cu sine 3 kgr. slănină (untură) sau 4 kgr. uleu și 1 kgr. săpun, precum și hainele de pat ne-

cesare, inclusiv salteaua fără pat.

Taxele pentru cămin ar fi de 4500 lei, iar taxa de înscriere de lei 1000.

Pentru a veni însă în ajutorul preoților dispunem ca P. P. C. C. Părinți Protopopi să adune până cel mai târziu la 20 Iunie a. c. câte lei 600 dela fiecare preot bugetar, pentru acoperirea cheltuielilor cu înțreținerea cursurilor. Aceste contribuțiuni vor fi trimise la data amintită **Consiliului Eparhial din Cluj**, fără excepție și fără amânare.

Cei ce pot, au îngăduința să-și recupereze 50% din această contribuție dela parohie.

Credem că în această formă, greutatea nu va fi așa de simțită de cei ce participă la cursuri, urmând ca aceștia să supoarte pe lângă contribuția de lei 600 numai speșele de transport.

Fiecare preot, cuprins în această serie la cursuri, se va îngriji să fie substituit în parohie și Oficiu, ur-

No. 3.769/1949.

Circulară

Cu privire la întocmirea proiectelor de buget, actelor de venituri și cheltuieli, a contului de gestiune, și în general pentru ținerea la curent a actelor și scripturilor de gestiune, se dau următoarele instrucțiuni suplimentare:

I. Proiectul de buget, se va întocmi numai pe formularul tip ce se găsește la Episcopie și pe care se află imprimat și contul de gestiune ce urmează a se încheia la finele anului.

Vor fi trecute evaluările de venituri pentru care există siguranță că se vor realiza și propunerile de cheltuieli care sunt strict necesare pentru bunul mers al unității. După necesități se vor putea înscrie și alte articole de venituri și cheltuieli ce nu figurează în imprimat.

După întocmire, proiectul de buget însoțit de o expunere de motive detaliată pentru fiecare articol de venituri și cheltuieli, justificându-se sumele propuse, se va înainta în 2 exemplare prin protopopiat la Episcopie spre aprobare. După aprobarea Episcopiei, proiectul de buget, devine bugetul unității respective, aceasta fiind obligată să-l respecte întocmai. Astfel unitatea, nu va putea face nici o cheltuială decât dacă are prevederi bugetare, anume pentru acea cheltuială și numai în limitele sumelor prevăzute. De asemenea, din creditele acordate la un articol de cheltuieli, nu se vor efectua cheltuieli ce se impută altui articol de buget.

Dacă în timpul anului bugetar prevederile nu sunt suficiente, unitatea poate cere Episcopiei, bine motivat, suplimentarea articolelor de cheltuieli, în limitele sumei prevăzută la fondul de rezervă bugetară sau în limita economiilor dela alte articole de cheltuieli. De asemenea pentru anumite cheltuieli ce n'au fost prevăzute la întocmirea bugetului și cari nu s'ar putea imputa vreunui articol bugetar, se poate cere deschiderea unui credit extraordinar cu acoperire din fondul de rezervă bugetară. Se atrage atenția că plățile ce urmează a se face în asemenea condiții, nu se vor putea face decât în baza unei prealabile aprobări a Episcopiei. Pentru ambele cazuri, unitatea va trimite în afară de raportul detaliat și documentat al motivelor pentru care cere fie suplimentarea unor articole de cheltuieli fie pentru credite extraordinare, și contul de gestiune întocmit la data raportului.

Se atrage în mod deosebit atenția, că nu este permis ca protopopiatele să încaseze sub formă de paușal dela parohii sau cu ocazia vizitațiilor să se încaseze dela parohii sume de bani drept durne de deplasare. Parohia va trece în bugetul său la cheltuieli (art. 14) o sumă globală convenită protopopiatului și care sumă va constitui pentru protopopiat un venit ce se va trece la cap. respectiv de venituri din bugetul protopopiatului. Diurnele de deplasare atât ale parohilor cât și ale protopopilor se vor achita din bugetul parohiei pentru paroh, protopopiat pentru protopop dela art. respectiv.

Deasemeni și toate celelalte cheltuieli, cari până în prezent erau cuprinse în paușal.

II. Atât operațiunile de încasări cât și cele de plăți vor trebui să fie făcute, respectându-se în totul atât prevederile legii contabilității publice cât și a legilor fiscale.

1. Astfel pentru orice încasare de sumă indiferent de proveniență, se va elibera din chitanțierul numărotat și sigilat, chitanță legal semnată, încasarea nefăcându-se decât pe baza actelor ce le vom enumera la cap. III, și care chitanță va fi apoi imediat trecută mai întâi în registrul jurnal de cassă și de aici în registrul de partizi la art. respectiv. Chitanța va fi în dublu exemplar, lucrându-se cu indigo, primul exemplar neperforat rămânând la cotor, iar exemplarul secund, detașabil se va da celui ce varsă suma.

2. Plățile se vor face pe baza actelor legale, aprobate în prealabil cu respectarea întocmai a legilor de mai sus enumerate și pe baza ordinului de plată emis din carnetul respectiv prevăzut cu toate datele și semnăturile complete. Carnetul ordine de plată ca și chitanțierul, va fi prevăzut cu sigiliul Episcopiei, ambele găsiindu-se în depozitul nostru.

Ordonanța de plată astfel emisă, și însoțită de actele justificative, va fi trecută deasemeni în registrul jurnal de cassă și de aici în registrul partizi la art. respectiv.

Atât actele de justificarea încasărilor cât și a plăților vor fi indosaritate pe art. bugetare și păstrate spre a fi supuse verificărilor organelor de control.

III. Pentru justificarea operațiunilor financiare este necesar a se anexa următoarele acte justificative:

1. Pentru venituri:

a) Pentru veniturile provenite din contribuția parohilor (cazul protopopiatelor) se va anexa drept act justificativ, raportul parohiei sau cotorul m. p. în cazul primirii banilor prin poștă.

b) Pentru veniturile provenite din colportaj, proces-verbal de proveniența banilor.

c) Pentru veniturile provenite din produsul sesiilor, proces-verbal încheiat de o comisiune prin care să se stabilească produsele rezultate din exploatare și copia certificată a actelor de vânzare a acestora.

d) Pentru veniturile provenite din închirieri (imobile, terenuri etc.) contractele de închiriere, arendare etc.

e) Pentru veniturile provenite din pangar (vânzarea luminilor), disc, clopote, gropi, strane etc. un proces-verbal încheiat în mod periodic de către o comisiune prin care să se arate veniturile rezultate.

f) Pentru veniturile provenite din subvenții dela Stat, județ, comună, Episcopie, duplicatul actului cerut de instituția care a acordat subvenția.

g) Pentru veniturile provenite din exploatarea sunt necesare copiile actelor de vânzare produselor și procesele-verbale încheiate de o comisiune prin care să se constate cantitatea și calitatea produselor rezultate la fiecare exploatare, în mod periodic după natura exploatarei; pentru veniturile provenite din exploatarea pădurilor este nevoie și de actele estimative încheiate înainte de a se începe exploatarea, de comisiuni mixte constituite în acest scop în care să intre și tehnicieni de la Ministerul Silviculturii.

h) Pentru veniturile provenite din încasarea rămășițelor din exerciții închise sunt necesare ca piese justificative actele menționate mai sus după natura veniturilor și situația acestor rămășițe, întocmită conform scripturilor la data alcătuirii proiectului de buget.

i) Pentru veniturile provenite din fundațiuni sau donațiuni, sunt necesare acte după natura acelor venituri, ca în cazurile menționate mai sus.

2. Pentru cheltuieli:

a) Pentru plata cheltuielilor de personal (cantori, parafister, om de serviciu etc.) se va anexa la ord. de plată aprobarea Eparhiei și statul de plată fiscalizat semnat de cel în drept pentru primire.

b) Pentru plata indemnizațiilor și cheltuielilor de transport, în interes de serviciu, la ordinele de plată se vor anexa aprobarea înregistrată și borderou însoțit de următoarele piese justificative: delegația, memoriu de activitate, contul de deplasare, în care se va menționa ziua și ora plecării, locul unde s'a deplasat, diurna pe zi cf. ultimilor decizii ale M. F. cheltuielile de transport, ziua și ora când s'au înoplat la reședință. Pentru cheltuielile de transport se vor anexa la cont, biletele de tren, chitanțele pentru transportul cu căruța sau automobilul, dacă pe traseu nu există C. F. R. Asemenea chitanțe vor fi certificate pentru plată de către un organ oficial al locului unde s'a deplasat cu căruțe sau mașini, menționându-se în ele și numărul Kilometrilor parcursi, plata făcându-se conform instrucțiunilor Ministerului Finanțelor, adică 25 lei per Km. cu căruța și 35 lei per Km. pentru mașini. Nu se plătește transportul cu mașina la gară sau domiciliu asemenea cheltuieli fiind cuprinse în diurnă.

c) Pentru plata primelor de asigurare, a curentului electric și a taxelor comunale, se vor anexa recepsele eliberate de întreprinderile încasatoare, certificate de cei în drept, că ele sunt strict în interesul serviciului.

d) Pentru plata cheltuielilor de porto (telegrame, expedieri poștale, convorbiri interurbane etc.) pe lângă recepsele sau conturile de plată se vor mai anexa borderouri, în care vor fi trecute telegramele sau scrisorile expediate, sau tablouri de convorbiri efectuate în interes de serviciu.

e) Pentru plata abonamentelor la ziare, reviste, se vor anexa chitanțele eliberate de către organele publicățiunilor.

f) Pentru procurări de materiale, de orice natură, pentru reparațiuni mici sau mari, se va anexa actele legale (factură, bonuri, contract ect.) fiscalizate, împreună cu certificarea celor în drept de primire sau executare. Se menționează, că intrucât cheltuielile dela art. I-V nu se pot face fără aprobarea specială a Episcopiei, la ordinul de plată dela aceste art. va trebui să se anexeze deci raportul de aprobare al unității, precum și aprobarea Episcopiei.

g) Pentru procurarea de materiale, materii prime, auxiliare, vehicule, combustibil etc. în cantități mai mari, precum și pentru lucrări de reparațiuni mai mari, la ordinul de plată pe lângă facturile și procesul-verbal de recepție întocmit de cei însărcinați cu primirea și păstrarea, se vor anexa și ofertele firmelor furnizoare.

h) În cazul când se vor executa lucrări mari (zidiri, prefaceri, reparații mari etc.) se va întocmi un registru de magazie, în care se vor trece toate materialele primite, făcându-se pe actul de procurare mențiunea de înregistrare în registrul de magazie. Deasemeni se va menționa că s'a depus garanția de 10% la licitație sau tratare prin buna învoială și că s'a reținut garanția de

3% pentru întreținere. Registrul de magazie, se va descărca pe baza bonurilor de eșirea materialelor.

i) În ce privește timbrarea actelor de cheltuieli, urmează a vă conforma în totul legilor No. 4, 6 și 7 pentru impozitul cifra de afaceri, taxe și impozite de timbru și impozitul asupra operațiunilor de executări de lucrări, prestațiuni de servicii și transporturi, publicate în M. Of. No. 1 din 1 Ianuarie 1949.

j) Ordinele de plată se emit numai pentru un singur fel de cheltuială, neadmițându-se ca într'un ordin de plată să fie trecute cheltuieli dela mai multe articole bugetare.

IV. La finele fiecărui an bugetar, unitățile vor întocmi conturile de gestiune, servindu-se de modelul imprimat pe proiectul de buget, cuprinzând, la venituri toate încasările inclusiv soldul exercițiului precedent, iar la cheltuieli toate plățile efectuate în cursul anului bugetare.

Contul de gestiune, însoțit de o copie după registrul jurnal de cassă, chitanțierele și ord. de plată întrebunțate, precum și o copie după registrul partizi va fi trimis la finele anului la Episcopie pentru verificare.

Actele de venituri și cheltuieli indosaritate pe articole, împreună cu bugetul aprobat de Episcopie la cari se găsește și contul de gestiune precum și registrul de partizi se vor păstra la sediul unității spre a putea fi prezentate organelor de control.

V. Se atrage atenția că normele de mai sus fiind în vigoare cu începere dela 1 Ianuarie 1949, toate unitățile gestionare, de urgență își vor comanda prin protopopiate, achitând anticipat costul, toate imprimările de cari au nevoie și cari se găsesc la sediul Episcopiei. La primirea imprimărilor se vor completa retroactiv toate operațiunile efectuate dela 1 Ianuarie 1949 și până la zi, neadmițându-se sub nici un motiv întrebunțarea oricăror alte imprimări (chitanțe, contra chitanțe, bugete vechi ect.) afară de registrul jurnal de cassă cari au rămas modelul vechi și imprimatul de buget tipărit în a. c.

Cluj, la 3 Iunie 1949.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
secretar

Nr. 3886/1949.

Circulară

În complectarea circularii noastre Nr. 3769/1949, se publică mai jos spre cunoștință adresele Onor. Ministerului Cultelor Nr. 13271, 14031 și 14960/1949, cu privire la calcularea diurnelor de deplasare.

După adresa Ministerului Cultelor, Direcția Contabilității, Nr. 13271 din 20 Mai 1949.

„Avem onoare a Vă face cunoscut următoarele dispozițiuni ale Ministerului de Finanțe - Comisia pentru simplificarea și raționalizarea aparatului de Stat - în legătură cu prevederile deciziei Consiliului de Miniștri Nr. 236/1949.

Salariații care se deplasează în mod accidental în interesul serviciului au dreptul la indemnizația zilnică de deplasare, conform specificațiilor dela art. 2 al Deciziei, prima parte.

Dacă este vorba însă de un organ care are ca sarcină permanentă controlul, atunci salariatul primește în locul indemnizației zilnice, cotă fixă din salariul, care poate atinge chiar 50% din acesta.

Prin organ de control permanent se înțelege acel salariați a căror

funcțiune include deplasarea pentru verificări și care fac aceste deplasări cum sunt de exemplu membrii Sfatului Popular, județene sau de plasă, șefii secțiilor dela Sfatul, inspectorii, controlorii și altele care vor fi indicate de Departamente sau vor fi calificate ca atare de către Comisia pentru simplificarea și raționalizarea aparatului de Stat.

De asemeni sunt organe de control permanent acele ce fac mai mult de zece zile deplasare în cursul unei luni.

În ceea ce privește calculul drepturilor cuvenite, se face astfel:

a) Pentru indemnizații zilnice deplasarea trebuie să depășească opt ore; calculul se face dela ora plecării la ora sosirii înapoi la reședință. De ex.: plecarea la ora 14 și înapoierea a doua zi la ora 9, înseamnă o zi de deplasare, întrucât a depășit opt ore; plecarea la ora 16 și înapoierea a doua zi la ora 23, înseamnă tot o zi de deplasare, întrucât s'au efectuat 31 ore, nedeșindu-se opt ore peste prima zi de 24 ore; dacă înapoierea a avut loc la ora 24 se plătește două zile de deplasare, întrucât s'au efectuat cel puțin opt ore peste primele 24 de ore.

b) Pentru deplasările organelor de control permanente, 50% din salariu se plătește pentru 20 zile efectiv prestate în deplasare; pentru fiecare zi de deplasare efectuată mai puțin, se scade cota parte respectivă, adică a douăzecea parte din 50% din salariu.

De ex.: Inspector II-a este încadrat la categoria 9/3, salaritar lunar lei 9800; 50% din salariu este lei 4900, care se plătește pentru 20 zile de inspecție. Dacă inspectorul în cauză a efectuat în cursul lunii 15 zile de inspecție și se plătește numai cota parte zilele efectiv făcute în deplasare adică lei 245 (care reprezintă 4900:20) înmulțit cu 15 (numărul zilelor făcute în deplasare), în total lei 3675.

Se menționează că 20 zile de inspecție pe lună constituie baza de calcul chiar în cazurile când organul de control respectiv are programat un număr mai mic de zile de deplasare.

Se atrage atenția că pentru o cât mai bună organizare și planificare a muncii, organele care se deplasează pe teren vor trebui să-și stabilească un număr de 5-6 zile cel puțin, ca să poată verifica în acest timp mai multe localități, în continuare, fără a se întoarce la reședință.

De asemeni ajuns într-o localitate trebuie să-și efectueze toate lucrările, pe care să-și pregătească din vreme, astfel încât să nu mai fie obligat să se reîntoarcă în aceea localitate, decât după un timp mai îndelungat, de cel puțin o lună de zile, desigur că se exceptează lucrările urgente care, survenite între timp, pot obliga pe un organ de control să se întoarcă într-o localitate în care a mai fost recent.

2. În călătoria cu calea ferată vor putea utiliza:

Cl. I-a: Ministrul, Ministrul Adjunct și Consilierul Ministerial și salariații care îndeplinesc funcții echivalente, călătoria putându-se face cu orice fel de tren.

Cl. II-a: salariații din categoria XV-XI inclusiv.

Cl. III-a: ceilalți salariați.

Călătoria cu cl. II-a și a III-a se va face cu trenul personal sau accelerat.

Călătoria cu vagonul pat sau avionul este permisă numai cu aprobarea expresă a Ministrului sau Ministrul Adjunct, iar la întreprinderi cu aprobarea conducătorului întreprinderii și numai în cazuri excepționale.

Pentru localitățile unde nu există cale ferată sau linii autobuze, cheltuielile de transport se vor plăti delacaz la caz, după învoială ținându-se seama de tarifele curente din localitate și pe bază de acte justificative (chitanțe) timbrate legal, vizate de organele locale.

Dacă nu există rețea de cale ferată sau autobuze, salariatul poate întrebuința mijloace proprii de locomotivă, în care caz cheltuielile de deplasare se vor plăti astfel:

Cu autovehiculul propriu până la lei 25 de km.

Cu motocicletă proprie până la lei 8 de km.

Cu bicicletă proprie lei 4 de km., cu condiția ca totalul km. parcurs într-o zi să nu depășească 40 km.

Cu mijloace hipomobile proprii până la 15 lei de km.

Echivalentul unui abonament de transport în localitate, pentru salariații care fac deplasări zilnice la diferite instituții, se plătește numai în localitățile unde există mijloace de transport în comun.

p. Ministru: ss. Indescifrabil.

Director: ss. Indescifrabil.

Nr. 14031/1949 din 1 Iunie 1949.

Ca urmare la adresa noastră circulară Nr. 13271 din 17 Mai a. c. avem onoare a Vă face cunoscut că potrivit dispozițiilor Ministerului Finanțelor, normele de comunicare se completează astfel:

1. Se plătește diurna zilnică prevăzută de art. 2 prima parte, salariaților care nu sunt organe de control permanent și care face deplasări accidentale cel mult 10 zile pe lună - sau acele a căror rază de activitate depășește un județ.

Se plătește indemnizația fixă de maximum 50% din salariu (în raport cu zilele efectiv prestate în deplasare și conform instrucțiunilor din adresa de mai sus) salariaților care se deplasează mai mult de 10 zile și numai dacă deplasările nu depășesc cuprinsul județului respectiv; deasemenea se plătește indemnizația fixă, conform aceluiași instrucțiuni, salariaților care au funcțiunea de control permanent chiar dacă în cursul lunii au făcut mai puțin de 10 zile în deplasare.

2. Indemnizațiile de deplasare ale salariaților care primesc încă salariile vechi, vor fi recalculate, după încadrarea acestora cu începerea dela 16 Martie 1949, luând de bază salariul nou al funcțiunii avute la data deplasării.

3. Pentru transportul mobilierului, salariaților transferați li se pot acorda avansuri.

4. Șoferii nu pot primi indemnizații pentru deplasări, decât dacă sunt obligați să doarmă noaptea în alte localități decât cea de reședință, întrucât prin funcțiunea lor au fost angajați tocmai în scopul de a face deplasări.

5. Justificarea dreptului la un abonament general de transport (art. 6 al deciziei) se face cu memoriu de deplasările făcute.

6. Sumele plătite până la 16 Mai a. c. în aplicarea deciziei Nr. 236 1949, rămân bine plătite dacă plățile au fost făcute cf. deciziei ară-

tate, chiar dacă nu ar fi conforme cu interpretarea justă dată prin instrucțiunile arătate.

p. Ministru: ss. Indescifrabil.

p. Director: ss. Indescifrabil.

Cluj, la 6 Iunie 1949.

Pentru conformitate cu originalul.

NICOLAE Const. Hașcău
Episcop secretar

Nr. 3886/1949.

Circulară

Ministerul Cultelor, Direcția Constatibilității Nr. 14960/1949/IV din 3 Iunie 1949.

	micul dejun	masa prânz	masa seară	Total
Salariați categ. I-V	30	160	160	350 lei.
Salariați categ. VI-IX	50	200	200	450 lei.
Salariați categ. X-XII	50	250	250	550 lei.
Salariați categ. XIII-XIV	50	300	300	650 lei.
Salariați catag. XV în sus	50	350	350	750 lei.

Totodată se fixează timpul în care ar trebui luate mesele astfel:

	micul dejun	masa prânz	masa seară
Plecure . . .	6	13	20
Sosire	8	15	22

Deci dacă un salariat pleacă în deplasare la ora 9 a. m. și se întoarce la ora 16 în aceeași zi, are dreptul la indemnizația categoriei respective pentru masa de prânz.

Dacă același salariat revine la ora 21 primește tot numai indemnizația pentru masa de prânz, iar dacă se întoarce la ora 23 are dreptul și la indemnizația pentru masa de seară.

Un alt exemplu: dacă un salariat pleacă la ora 6 și se întoarce la ora 16, are dreptul la indemnizația pentru micul dejun și masa de prânz.

Dacă însă pleacă la ora 6,01 și se întoarce la ora 14,59, nu are dreptul la nici o indemnizație, întrucât plecarea a avut loc după ora 6, iar sosirea înainte de ora 15.

Nr. 3878/1949.

Circulară

Atragem atenția Cucernice Preoțimi ca până la data de 1 Iulie 1949 să-și aibă înaintate prin protopopiat la Consiliul Eparhial, Bugetul pe 1949 și Gestiunea pe 1948.

Cei ce și la această dată vor fi restanți, îi vom arăta Ministerului pentru sancționare și sistarea salariului.

Cluj, la 6 Iunie 1949.

p. Episcop Secretar eparhial
Prot. V. Bogdan Pr. C. Hașcău

Nr. 3788/1949.

Circulară

Onor. Minister al Cultelor, Direcțiunea Evidenței și Coordonării cu adresa Nr. 13.539/1949, dela 30 Mai 1949, ne invită să atragem atenția organelor noastre subalterne, că în conformitate cu legile în vigoare nici un pictor sau zugrav neautorizat nu are voie să întreprindă lucrări din nou sau să restaureze și să repare pictură la nici o biserică din nici o Eparhie.

De aceea atragem atenția organelor noastre subalterne asupra Deciziei Onor. Minister al Cultelor Nr.

Ca urmare la adresele noastre Nr. 13271 și 14031/1949, avem onoare a Vă face cunoscut, că potrivit dispozițiilor Ministerului de Finanțe, indemnizația zilnică de deplasare, reprezentând rambursarea cheltuielilor de întreținere suportate de salariatul aflat în deplasare, în cazul în care acesta face o deplasare în interesul căreia este obligat să ia masa în altă localitate, s'a hotărât să se plătească costul acestei mese.

În consecință, începând dela data de 1 Iunie 1949, indemnizația zilnică va fi defalcată după cum urmează:

Rezultă din cele de mai sus, că aceste calcule se fac numai pentru deplasările de o zi sau pentru prima și ultima zi a unei deplasări mai lungi și că în acest sistem, calculul zilelor întregi se face pe zile calendaristice.

Totodată, Vă facem cunoscut, că salariaților necăsătoriți mutați în interesul serviciului într-o localitate din raza altui județ, li se plătește 50% din salariu drept indemnizație de mutare, iar aceeași indemnizație se plătește și salariaților căsătoriți, mutați în aceeași condiții, dacă nu-și mută și familia.

Vă rugăm să binevoști a lua măsură ca aceste dispozițiuni să fie comunicate și instituțiilor de învățământ în subordine.

p. Ministru ss. Indescifrabil.

p. Director: ss. Indescifrabil.

Cluj, la 6 Iunie 1949.

Pentru conformitate cu originalul.

NICOLAE C. Hașcău
Episcop secretar

4148/1948, publicată în Monitorul Oficial Nr. 32 din 9 Februarie 1948 pg. 1043 col. III, care prevede sancțiuni pentru cei care se abat dela normele legale.

Cluj, la 3 Iunie 1949.

Din încredințarea P. S. Episcop

Prot. stavr. I. Rușdea

Secretar eparhial

Pr. C. Hașcău

Nr. 3859/1949.

Circulară

Cucernica noastră preoțime este rugată a înainta prin protopopiat de urgență rezultatul „Discul Presei“.

Cluj, la 6 Iunie 1949.

p. Episcop Secretar
Prot. V. Bogdan Pr. C. Hașcău

Redacționale

Rugăm pe abonații noștri să-și achite întreg abonamentul la gazeta pe anul curent.

Acesta este ultimul număr ce se mai expediază celor ce nu-și vor trimite costul abonamentului până la 1 Iulie a. c. data apariției numărului următor.

Administrația